

KARTA KURSU

rok akademicki 2020/2021

Kierunek: Psychologia
Specjalność: kliniczna
Forma prowadzenia zajęć: stacjonarne

Stopień: jednolite magisterskie
Rok: V
Semestr: letni

Nazwa	Psychologia egzystencjalna		
Nazwa w j. ang.	<i>Existential psychology</i>		
Kod		Punktacja ECTS*	4
Koordinator	dr Urszula Tokarska	dr Urszula Tokarska wykład + konwersatorium	

Opis kursu (cele kształcenia)

Celem kursu jest zapoznanie studentów z podstawowymi zagadnieniami psychologii egzystencjalnej oraz analiza i dyskusja koncepcji teoretycznych wyjaśniających te zagadnienia. Nacisk położony jest na uściślenie pojęć oraz przedyskutowanie wybranych zagadnień teoretycznych i twierdzeń, które należą do obszaru teorii i badań w zakresie psychologii egzystencjalnej. Kurs prezentuje również zasadnicze problemy i teoretyczne orientacje psychologii egzystencjalnej, omawiane z uwzględnieniem ich historycznego i aktualnego znaczenia – na przykładach rozwiązań proponowanych przez konkretnych badaczy. Odbiorcy zapoznają się również z możliwościami oraz ograniczeniami w zakresie egzystencjalnie zorientowanej praktyki psychologicznej: terapii oraz poradnictwa egzystencjalnego, a także możliwościami wykorzystania perspektywy egzystencjalnej w procesie wspomagania rozwoju na wszystkich etapach życia.

Warunki wstępne:

Wiedza	Podstawowe zagadnienia z zakresu psychologii ogólnej.
Umiejętności	Umiejętność krytycznego i wielokierunkowego myślenia, nastawienie na samorozwój, a także zainteresowanie dylematami wewnętrznymi człowieka dorosłego.
Kursy	–

Efekty kształcenia:

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów specjalnościowych
Wiedza	W01 Zna i rozumie idee zdrowia psychicznego, harmonii, funkcjonalności i szczęścia prezentowane w ramach psychologii egzystencjalnej.	SK_W02 SK_W05
	W02 Posiada wiedzę o oddziaływaniach interwencyjnych, terapeutycznych i doradczych zgodnych z nurtem psychologii egzystencjalnej.	SK_W02 SK_W07 SK_W010
	W03 Zna i rozumie koncepcje emocji i motywacji prezentowane w nurcie psychologii egzystencjalnej.	SK_W08 SK_W09

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów specjalnościowych
Umiejętności	U01 Rozumie zasady organizacji i przebiegu edukacji, profilaktyki oraz procesu terapeutycznego w ujęciu egzystencjalnym	SK_U02
	U02 Opisuje i wyjaśnia problemy psychologiczne w kategoriach psychologii egzystencjalnej.	SK_U05 SK_U06
	U03 Potrafi projektować procedury zmian mających na celu podniesienie jakości życia indywidualnego i społecznego uwzględnieniem kontekstu egzystencjalnego.	SK_U01 SK_U03

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów specjalnościowych
	Kompetencje społeczne	<p>K01 Inicjuje i przeprowadza działania na rzecz poprawy jakości życia przedstawicieli wybranych grup wiekowych i problemowych.</p> <p>K02 Radzi sobie z własnymi problemami o podłożu egzystencjalnym, co pozwala mu w pełniejszy sposób rozumieć złożoność dylematów i problemów drugiego człowieka; jest nastawiony na samorozwój.</p> <p>K03 Pomaga rozwiązywać problemy o charakterze egzystencjalnym oraz wspiera rozwój innych – wykorzystując wiedzę z zakresu psychologii egzystencjalnej.</p>

		Organizacja										
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach										
		A		K		L		S		P		E
Liczba godzin	30			15								
	45											

Opis metod prowadzenia zajęć:

- Wykład informacyjny i problemowy z prezentacją multimedialną prowadzone drogą on-line w trybie synchronicznym, z wykorzystaniem aplikacji Teams.
- Konwersatorium prowadzone synchronicznie on-line w aplikacji Teams:
 - a/ analiza i dyskusja wskazanych tekstów teoretycznych;
 - b/ analiza przykładowych przypadków z zakresu terapii oraz poradnictwa egzystencjalnego;
 - c/ dyskusja na temat projektu grupowego (zastosowania podejścia egzystencjalnego w odniesieniu do wybranych grup wiekowych i problemowych);
 - d/ moderowana praca własna w obszarze radzenia sobie z podstawowymi dylematami natury egzystencjalnej;
 - e/ czynny udział w autorskiej grze (auto)biograficznej „W osiemdziesiąt historii...”.

Formy sprawdzania efektów kształcenia

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01		X						X	X				
W02								X	X				
W03								X	X				
U01									X				
U02		X							X				
U03							X		X				
K01								X	X				
K02		X						X					
K03		X					X	X					

Kryteria oceny	<ul style="list-style-type: none"> • Aktywne uczestnictwo w zajęciach (pełna obecność – każda nieobecność zaliczana – udział w dyskusjach, przygotowanie w zakresie zalecanej lektury). • Pozytywnie oceniony referat tematyczny. • Pozytywnie oceniony wkład merytoryczny w opracowanie projektu grupowego nt. zastosowań perspektywy egzystencjalnej w wybranych grupach wiekowych i problemowych.
----------------	---

Uwagi	przedmiot kierunkowy / studia jednolite magisterskie stacjonarne/ kierunek psychologia/ specjalność psychologia kliniczna – V rok studiów
-------	---

Treści merytoryczne (wykaz tematów):

WYKŁAD

1. Wprowadzenie do psychologii egzystencjalnej jako „empirycznej nauki o egzystencji człowieka posługującej się metodą analizy fenomenologicznej”. Psychologia egzystencjalna na tle innych podejść psychologicznych (psychoanalizy, psychologii narracyjnej/ humanistycznej i transpersonalnej).
2. Historyczne i filozoficzne korzenie psychologii egzystencjalnej. Prekursorzy i przedstawiciele podejścia (filozofowie, pisarze, psychiatrzy i psychologowie).
3. „Egzystencja” postaci literackich (*Hiob, Kohelet, Syzyf, Lord Jim* i in.).
4. Czy psychologia egzystencjalna jest nauką? Analiza krytyczna prób stworzenia tzw. „metapsychologii”. *Duchowość, istnienie, transcendencja* jako fenomeny „kłopotliwe” dla nauki (?). Przejawy i możliwości wspierania tzw. *inteligencji duchowej* (SQ).
5. Granice poznania w psychologii egzystencjalnej. Metody jakościowe i idiografizm a metoda fenomenologiczna – ujęcie krytyczne. Rola pytania (zakres, głębokość i motywacje „zaciekawienia” badacza: między „gapieniem się”, rozumiejącą rozmową a znaczącym milczeniem).
6. Analiza podstawowych pojęć z zakresu psychologii egzystencjalnej, m. in.: *bycie-w-świecie*,

istnienie a egzystowanie, osnowa egzystencjalna, esencja istnienia, życie autentyczne, fałszywe Ja, doświadczenia graniczne, wina egzystencjalna, nicość, wolność egzystencjalna, lęk egzystencjalny).

7. Dylematy egzystencjalne człowieka (troski ostateczne a dychotomie: szczęście/ cierpienie; sukces/ porażka; wycofanie/ zaangażowanie). *Life feeling/ life courage/ life energy* (Johnson).
8. Wartości w ujęciu egzystencjalnym (przeżycie, tworzenie, wartości postawy).
9. Dialektyka „trosk ostatecznych” człowieka: *śmierci, wolności, izolacji i sensu*. Wiodące wymiary zdrowego funkcjonowania człowieka w ujęciu egzystencjalnym: „bycie-w-pełni-żywym”, odwaga istnienia i siła do życia (v/s znudzenie i apatia, lęk, trywializacja życia).
10. Pra-tematy ludzkiej egzystencji: *miłość, tworzenie, cierpienie/ rozpacz, nadzieja, śmierć* (wybrane zagadnienia tanatologii egzystencjalnej). Ludzka *od-powiedź* na wartości.
11. Źródła i mechanizmy utrzymywania się dylematów egzystencjalnych człowieka żyjącego w epoce post-metafizycznej, po-auratycznej i po-piśmiennej. Pojęcie „nudy”.
12. Poradnictwo i psychoterapia egzystencjalna. Relacja terapeutyczna oraz strategie udzielania profesjonalnej pomocy w ujęciu egzystencjalnym. Analiza egzystencji.
13. Znaczenie i aktualność logoterapii V. Frankla jako odrębnego nurtu poznawania oraz oddziaływania na człowieka i/ lub podstawa uspołniania innych działań pomocowych.
14. Zdrowie psychiczne w ujęciu egzystencjalnym. Profilaktyka problemów egzystencjalnych współczesnego człowieka na poszczególnych etapach jego drogi życiowej. Strategie budowania całościowej odporności psychiczno-duchowej.
15. „Lekcje pandemii”? (intensyfikacja samoświadomości, doświadczenie uniwersalizujące, rewizja priorytetów indywidualnych i społecznych, wzrost poczucia odpowiedzialności).

KONWERSATORIUM

1. Fundamentalne pytania ludzkiej egzystencji a psychologia egzystencjalna. Założenia, cele i metody. *Czy egzystencja poprzedza esencję? Perspektywa czasowa a jakość życia* – dyskusja. Doświadczenia graniczne a odporność psychiczna. Konflikty intrapersonalne o podłożu egzystencjalnym.
2. Dylematy egzystencjalne w życiu codziennym i kontekście biograficznym: szczęście v/s cierpienie; miłość v/s osamotnienie; porażka v/s sukces; lęk przed śmiercią v/s zaangażowanie w życie, wolny wybór v/s obowiązki i ograniczenia, znaczenie i sens v/s bez-sensowność życia.
3. Psychologia egzystencjalna w praktyce: znaczenie i zasady stosowania logoterapii. Projektowanie schematu rozmowy logoterapeutycznej z osobą w wieku średnim oraz senioralnym.
4. „Rozmowy o miłości i śmierci”: pra-tematy ludzkiej egzystencji we wspomaganie rozwoju adolescentów i młodych dorosłych.
5. Analiza i interpretacja wybranych studiów przypadku w kontekście psychologii egzystencjalnej.

6. Projektowanie schematu rozmowy logoterapeutycznej z osobą w wieku średnim oraz senioralnym.
7. Podejście egzystencjalne wobec wyzwań współczesności: tempa życia, chaosu informacyjnego, strategii przetwarzania doświadczenia indywidualnego, atrofii wartości.

Wykaz literatury podstawowej:

- Frankl, V. E. (2010). *Wola sensu. Założenia i zastosowania logoterapii*. Warszawa: Wydawnictwo Czarna Owca.
- Jacobsen, B. (2008). *Invitation to Existential Psychology: A Psychology for the Unique Human Being and Its Applications in Therapy*. New Jersey: John Wiley & Sons.
- Oleś, P. (2011). Co decyduje o ukierunkowaniu dążeń: sens życia czy treść opowieści? (Psychologia egzystencjalna: źródła i geneza; Co decyduje o zachowaniu?; Czy wolność i odpowiedzialność mają ograniczenia?; Człowiek-w-świecie; Co to jest lęk egzystencjalny? Człowiek wobec wartości; Struktura sensu życia; Nerwica noogenna). W: P. Oleś, *Wprowadzenie do psychologii osobowości* (s. 331-347). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.
- Opoczyńska, M. (red.) (1999). *Wprowadzenie do psychologii egzystencjalnej*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Straś-Romanowska, M. (2002). Rozwój osobowy a rozwój człowieka. *Studia Psychologica*, 3, 91-104.
- Śleszyński, D. (1998). *Wędrówka doświadczenia. Podejście fenomenologiczne i egzystencjalne*. Bydgoszcz: Wydawnictwo Trans Humana.
- Tokarska, U. (2009). Wątki egzystencjalne w psychologii narracyjnej. W: H. Wrona-Polańska, E. Czerniawska, L. Wrona (red.), *Szkice o ludzkim poznawaniu i odczuwaniu* (s. 103-116). Kraków: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego.
- Tokarska, U. (2002). Profilaktyka egzystencjalna jako forma przygotowania do radzenia sobie ze zmianami życiowymi. W: D. Kubacka-Jasiecka (red.), *Człowiek wobec zmiany. Rozważania psychologiczne* (s. 67-73). Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Yalom, I. (2008). *Psychoterapia egzystencjalna*. Warszawa: Instytut Psychologii Zdrowia.

Wykaz literatury uzupełniającej

- Adamiec, M. (1988). *Doświadczenie przemiany jako kategoria psychologiczna*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Adamik, M. (2017). Samotranscendencja jako wsparcie i samoodłączenie jako podstawa poczucia wolności w obozie koncentracyjnym na podstawie teorii i doświadczenia Viktora Emila Frankla. Problematyka transgresji i transcendencji. *Fides et Ratio*, 2(30), 266-277.
- Adamik, M. (2018). Rozwijanie wewnętrznej wolności. Trening uważności jako praktyka samodystansowania się w świetle teorii Viktora Frankla. *W trosce o rozwój. Ujęcie integralne*. *Fides et Ratio*, 2(3-4), s. 39-49.
- Adler, A. (1986). *Sens życia* (rozdz. 1, 3, 6, 15). Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Bakwell, S. (2018). *Kawiarnia egzystencjalistów. Wolność, Bycie i koktajle morelowe*.

Warszawa: Wydawnictwo Krytyki Politycznej.

- Bendyk, E. (2020). *W Polsce czyli wszędzie. Rzecz o upadku i przyszłości świata*. Warszawa: „Polityka”.
- Brach-Czajna, T. (2018). *Szczeliny istnienia*. Kraków: Wydawnictwo Znak.
- Breathnach, S. B. (1995). *Ścieżka Prostej Obfitości. Dziennik otuchy i radości*. Poznań: Zysk-Ska. [wdzięczność/ prostota/ porządek/ harmonia/ piękno/ radość]
- Buber, M. (1993). *Problem człowieka, cz. I*. Warszawa: Wydawnictwo Spacja.
- Cathcart, Th., Klein, D. (2012). *Heidegger i hipopotam idą do nieba. O życiu, śmierci i zaświatach na serio i w żartach*. Poznań: Wydawnictwo Media Rodzina.
- Czerkawska, A. (2013). *Poradnictwo egzystencjalne. Założenia – inspiracje – rozwiązania praktyczne*. Wrocław: Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej.
- Droit, R-P. (2004). *101 zabaw filozoficznych. Doświadczenie codzienności*. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Fabjański, M. (2020). *Uwolnij się! Dobre życie według siedmiu filozofów – terapeutów*. Kraków: Znak.
- Frankl, V. E. (1962). *Psycholog w obozie koncentracyjnym*. Warszawa: PAX.
- Frankl, V. E. (1976). *Pluralizm nauk a jedność człowieka*. W: V. E. Frankl, *Homo patiens* (s. 127-140). Warszawa: Pax.
- Frankl, V. E. (2008). *Człowiek w poszukiwaniu sensu. Głos nadziei z otchłani Holokaustu*. Warszawa: Wydawnictwo Czarna Owca.
- Frankl, V. E. (2017). *Lekarz i dusza. Wprowadzenie do logoterapii i analizy egzystencjalnej*. Warszawa: Wydawnictwo Czarna Owca.
- Frankl, V. E. (2019). *Bóg ukryty. W poszukiwaniu ostatecznego sensu*. Warszawa: Wydawnictwo Czarna Owca.
- Frydryczak, B. (2002). *Świat jako kolekcja*. Poznań: Wydawnictwo Fundacji Humaniora.
- Gałdowa, A. (red.) (1999). *Wybrane zagadnienia z psychologii osobowości*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Gałdowa, A. (red.) (2000). *Tożsamość człowieka*. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Gałdowa, A. (2002). *Powszechność i wyjątek. Rozwój osobowości człowieka dorosłego*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Gałdowa, A. (red.) (2005). *Psychologiczne i egzystencjalne problemy człowieka dorosłego*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Griffith, J., & Gryffith, M. E. (2008). *Odkrywanie duchowości w psychoterapii*. Kraków: WAM.
- Grzywa, A. (2013). *Jak oswoić się z myślą o starości, umieraniu i śmierci*. Lublin: Wydawnictwo Słowa i Myśli.

- Hall, C., & Lindzey, G. (1990). Psychologia egzystencjalna. W: C. Hall, G. Lindzey, *Teorie osobowości* (s. s. 291-322). Warszawa: PWN.
- Hayasaki, E. (2014). *Lekcje umierania. Prawdziwa historia o życiu*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Hollis, J. (2008). *Odnaleźć sens w drugiej połowie życia. Jak wreszcie naprawdę dorosnąć*. Warszawa: MT Biznes.
- Irvine, W. B. (2019). *Wyzwanie stoika. Jak dzięki filozofii odnaleźć w sobie siłę, spokój i odporność psychiczną*. Kraków: Insignis Media.
- James, E. St. (1997). *Zatrzymaj świat i wysiądź. Najkrótsza droga do uproszczenia swojego życia i uzyskania prawdziwej wolności*. Bydgoszcz: Dom Wydawniczy Limbus.
- Jucewicz, A., Kwaśniewski, T. (red.) (2020). *Niepewność. Rozmowy o strachu i nadziei*. Warszawa: Wydawnictwo Agora.
- Jung, C. G. (1989). *Rebis czyli kamień filozofów*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Kaczmarczyk, I. (2009). Perspektywa egzystencjalna w Terapii Osób Dorosłych – dzieci Alkoholików. Dostępne on-line: http://ireneusz-kaczmarczyk.pl/images/pdf/DDA_perspektywa%20egzystencjalna.pdf
- Kapała, M. (2017). Duchowość jako niedoceniony aspekt psyche. Propozycja nowego ujęcia duchowości w psychologii – kategoria wrażliwości duchowej. *Annales Universitatis Curie-Skłodowska. Lublin – Polonia. Sectio J, XXX, 1*.
- Kaufmann, J. C. (2012). *Niezwykła historia szczęśliwej miłości*. Warszawa: Oficyna Naukowa.
- Lange, A. (2019). *Życ z sensem. Praktyczne zastosowania logoterapii*. Warszawa: Imprint Media.
- Lange, A. (2003). Analiza egzystencjalna – poszukiwanie zgody na życie. *Psychoterapia, 2*(125).
- Levine, St. (2001). *Gdybyś miał przed sobą rok życia. Eksperyment na świadomości*. Warszawa: Wydawnictwo Szafa.
- Lucas, E. (2009). *Sztuka życia na cały rok*. Kraków: WAM.
- Lucas, S. D. (2016). *The Primacy of Narrative Agency: A Feminist Theory of the Self*. Sydney: Department of Philosophy [unpublished Doctor of Philosophy Thesis].
- Mancarz, P. Popielski, K. (2015). *Trauma egzystencjalna a wartości*. Warszawa: Difin.
- Maslow, A. (1986). *W stronę psychologii istnienia* (s. 26-73). Warszawa: Pax.
- May, R. (1989). *Psychologia i dylemat ludzki*. Warszawa: PAX.
- Meckel, M. (2010). *List do mojego życia. Historia wypalenia zawodowego*. Warszawa: Kurhaus Publishing Media.
- Oleś, P. Oleś, P. (2011). Satysfakcja i sens życia. W: P. Oleś, *Psychologia człowieka dorosłego* (s. 288-300). Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Opoczyńska, M. (red.) (2014). *Poza zasadą powszechności. Próby idiograficzne*. Kraków:

Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

- Pervin, L. A., & John, O. P. (2002). Teoria fenomenologiczna. Zastosowania i ocena. W: L. A. Pervin, O. P. John, *Osobowość. Teoria i badania* (s. 198-230).. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Roiphe, K. (2017). *Godzina zmierzchu. Jak odchodzili wielcy pisarze*. Warszawa: Wydawnictwo Wielka Litera.
- Rohr, R. (2017). „Spadać w górę”. *Duchowość na obie połowy życia*. Kraków: Wydawnictwo WAM.
- Sauer, R. (1993). *Dzieci wobec cierpienia. Jak rozmawiać z dziećmi o cierpieniu*. Warszawa: PAX.
- Socha, P. (red.) (2000). *Duchowy rozwój człowieka. Stadialne koncepcje rozwoju człowieka w ciągu życia*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Straś-Romanowska, M. (1992). *Los człowieka jako kategoria psychologiczna: podstawy teoretyczne*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
- Studenski, M. (2014). Odkrywanie sensu drogą prowadzącą do rzeczywistości. *Świat i Słowo*, 1(22), 149-162.
- Szczukiewicz, P., Olszewski, J. (2014). Podejście egzystencjalne w psychologii i psychiatrii – możliwości i ograniczenia. *Horyzonty Psychologii*, IV, 103-118.
- Szczukiewicz, P., Szczukiewicz, A. (2018). Logoterapia Viktora Emila Frankla w psychoterapii i poradnictwie psychologicznym. *Annales Universitatis Curie-Skłodowska. Lublin – Polonia. Sectio J*, XXXI, 2.
- Szenajch, P. (2015). *Trudne umieranie. Narracyjne przedstawienia choroby i śmierci a doświadczenie osób terminalnie chorych*. Warszawa: Instytut Sławiastyki PAN.
- Śniarowska-Tlatlik, M., (red.) (2010). *Psychologia bliżej bycia. Inspiracje egzystencjalne*. Kraków: AT Group.
- Tokarczuk, O. (2020). *Czuły narrator*. Kraków: Wydawnictwo Literackie. [rozdziały: *Ognozia* (s. 5-29); *Ćwiczenia z obcości* (s. 30-40); *Czuły narrator* (s. 261-289)
- Tokarska, U. (2010a). Wspomaganie rozwoju inteligencji duchowej (SQ) z wykorzystaniem narracyjnej gry (auto)biograficznej „W osiemdziesiąt historii do-o-KOŁA ŻYCIA”. W: K. Obuchowski, M. K. Stasiak (red.), *Duchowy wymiar istnienia* (s. 155-182). Łódź: Wydawnictwo Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej.
- Tokarska, U. (2010b). „Stawać się Panem Własnego Oblicza”. O możliwościach intencjonalnych oddziaływań narracyjnych w biegu życia ludzkiego. W: M. Straś-Romanowska, B. Bartosz, M. Żurko (red.), *Psychologia małych i wielkich narracji* (s. 293-314). Warszawa: Eneteia, Wydawnictwo Psychologii i Kultury.
- Tokarska, U. (2011). Kształcenie kompetencji biograficznej jako forma profilaktyki problemów egzystencjalnych współczesnego człowieka. W: M. Piorunek (red.), *Poradnictwo. Kolejne przybliżenia* (s. 57-81). Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.
- Trzópek, J. (2006). *Filozofia psychologii – naturalistyczne i antynaturalistyczne podstawy psychologii współczesnej*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Trzópek, J. (2008). Wolność egzystencjalna a psychologiczne rozumienia wolności: czy

psychologii jako nauce dostępne są kategorie egzystencjalnej filozofii? *Analiza i Egzystencja*, 8, 65-83.

- Tuszyńska, A. (2007). *Ćwiczenia z utraty*. Kraków: Wydawnictwo Literackie.
- Valles, C. G. (1995). *Odwaga bycia sobą*. Poznań: Zys i S-ka.
- Viorst, J. (2020). *To, co musimy utracić, czyli miłość, złudzenia, zależności i niemożliwe do spełnienia oczekiwania, których każdy z nas musi się wyrzec, by móc wzrastać*. Poznań: Warszawa: Wydawnictwo Zwierciadło.
- Wais, J. (2014). *Bracia Grimm i siostra śmierć. O sztuce życia i umierania*. Warszawa: Eneteia, Wydawnictwo Psychologii i Kultury.
- Widera-Wysoczańska, A. (2000). *Rozmowy o przemijaniu. Hermenutyczna analiza psychologiczna doświadczeń człowieka*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
- Wojdała, B. (2016). Sytuacja pacjenta jako sytuacja graniczna. *Psychoterapia* 1(176), 77-86.
- Yalom, I. (2003). *Dar terapii. List otwarty do nowego pokolenia terapeutów*. Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Psychologii Zdrowia.

Wykaz literatury anglojęzycznej:

- Ginev, G. (2015). *Debating Cognitive Existentialism. Values and Orientations of Hermeneutic Philosophy of Science*. Boston: Brill Rodopi.
- Kenyon, G. (2000). *Philosophical foundations of existential meaning*. In: G. Reker, K. Chamberlain (eds.), *Exploring Existential Meaning: Optimizing Human Development Across the Life Span* (pp. 7-22). Thousand Oaks CA: Sage.
- Valle, R. S., & Halling, S. (Eds.). (1989). *Existential-phenomenological perspectives in psychology: Exploring the breadth of human experience*. New York: Plenum Press.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	15
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	1
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	25
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	15
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	14
	Przygotowanie do egzaminu	—
Ogółem bilans czasu pracy		100
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		4